

GUBICEV IR COPLON NUVESTI I KALĖJIMA

PRIE KIEKVIENO LIETUVIO OKUPANTAS PASTATĖ RUSĄ

Stalinas nepasitiki net komunistų partijos šulais, į centro komitetą prikišo rusų

(“Naujienų” korespondento pranešimas)

BERLYNAS, kovo 7 d. — Maskvos radijas ir spauda kartas nuo karto užsimena apie tarybinę Lietuvos respubliką, bet niekad nieko nesako apie Lietuvą valdančius rusus. Kiekvienas įstigos priešakyje pasodintas lietuvišką pavardę turįs žmogus, bet tikroju jos valdytoju yra visus įsakymus duodąs rusas. Stalinas nepasitiki net ir prižadėjusiais jam tarnauti lietuviais. Jis nepasitiki paprastais Lietuvos kompartijos nariais, nepasitiki ir kompartijos centro komitetu.

Pirmuoju Lietuvos komunistų partijos sekretorium yra Antanas Sniečkus. Bet greta jo į partijos centro komitetą pasodintas rusas A. Trofimov, kurio įsakymas yra privalomas Sniečkui. Vladas Niunka taip pat yra partijos sekretorius, bet greta jo yra pasodintas rusas E. Ozavskij. Lietuvos komunistų partijos sekretoriams aiškiai pasakyta, kad jie turi klausyti rusų įsakymų. Kada buvo švenčiama Raudonosios Armijos šventė, svarbiausioji vieta buvo paskirta Trofimovui, ne A. Sniečkui.

BIELIAUSKĄ DABOJA A. CISTIAKOVAS

Tarybų Lietuvos ministerių pirmininku yra Mečislovas Gedvila, bet tikroju krašto valdytoju yra V. Pisarev.

Oficialiai Pisarev skaitosi tiksliai premjero pavaduotoju, bet Gedvilą turi klausyti jo įsakymų. Antru pavaduotoju yra K. Preikšas, bet jis turi pildyti Pisarevo įsakymus, daugiau nieko.

Vilniaus miesto komunistų partijos sekretorium yra F. Bieliauskas. Kad jis kartais nepasijaustų tikru partijos vadu, rusai paskyrė A. Cistiakovą Bieliauskui prižiūrėti.

GEN. OLEV — VYRIAUSIAS KARO VADAS

Užsienyje rusų spauda redaguoja lietuvių kartais užsimena apie tarybinės Lietuvos kariuomenę, bet Vilniuje, Lietuvos sostinėje, vyriausiu karo vadu yra gen. A. Olev.

Visas gen. Olev štabas yra rusiškas, visa karo vadovybė lietuviškai nemoka nei žodžio.

Gen. Aleksej Smirnov yra kitas įtakingas sovietų karys Lietuvoje. Šis generolas yra vyriausias sovietų armijos karo komisaras Lietuvoje. Smirnov nuo 1945 metų tvarko visus politinius Lietuvoje esančių rusų karių reikalus. Jo priežiūroje yra visi rusų armijoje tarnavusieji kariai lietuviai.

Stalinas pareikalavo, kad gen. Smirnov atstovautų Lietuvai vyriausiame soviete. Lietuvių, kad ir komunistų, Stalinas ten nenori.

Rusai grobia laivus Baltijos jūroje

STOCKHOLM, Švedija, kovo 7 d. — Švedų vyriausybė kaltina Sovietų Sąjungą sauvaliavimu Baltijos jūroje. Grįžusių laivų kapitonai sako, kad sovietų kariai privertė žvejų laivus plaukti į sovietų kontroliuojamus Vokietijos uostus.

Švedų laivai buvo sulaukyti 30 mylių atstumoje nuo Vokietijos krantų, rusams buvo nurodyta ši aplinkybė, bet jie nekvepia į tai jokio dėmesio. Jūrininkai buvo tardomi dieną ir naktį, o laive ieškota priemonių šnipinėjimui.

Švedų vyriausybė yra nusistatčiusi imtis priemonių sovietų sauvalei sustadyti.

Anglijos karalius atidaro parlamentą

Anglijos karalius Jurgis VI ir karalienė važiuoja atidaryti britų parlamentą.

-KIEKVIENAS SOVIETŲ ATSTOVAS YRA ŠNIPAS, SAKO KRAVČENKO

John L. Lewis nori sudaryti sąjungą su organizuotais plieno darbininkais

WASHINGTON, D. C., kovo 7 d. — Dr. Klaus Fuchs prisipažinimas yra tikrai viena netikėta ir karti staigmena, kurią teko išgirsti JAV gyventojams, bet netolimoje ateityje jų bus daugiau — tvirtina Viktor Kravčenko.

Kiekvienas sovietų vyriausybės atstovas, kiekvienas diplomatas, karo ar ūkio atstovas yra šnipas, — šandien jis pareiškė kongreso komitetui, tyrinėjantiems prieš amerikiečius nukreiptą veiklą.

PAPASAKOJO APIE DIPLOMATŲ VEIKLĄ

Kongreso komitetas norėjo patirti iš Kravčenko apie sovietų diplomatų veiklą.

Kravčenko buvo sovietų valdžios ūkio atstovas įvairiems užsienio komitetams. Jis pasakojo komitetui narius apie būdus, kuriais rusai siunčia į Maskvą informacijas diplomatų valizomis.

Kravčenko paaiškino, kad kiekvienas sovietų valdžios užsienio siunčiamas atstovas turi pasižadėti šnipinėti. Visi užsienio siunčiami žmonės yra komunistai.

ANGLIAKASIŲ IR PLIENO DARBININKŲ SĄJUNGA

Šandien angliakasių unijos prezidentas John L. Lewis pasiūlė CIO plieno darbininkų unijai savitarpės pagalbos sąjungą. Lewis tvirtina, kad plieno darbininkai padėję angliakasiams laimėti streiką. Jam atrodė, kad šios dvi darbininkų sąjungos galėtų geriau ginti darbininkų reikalus, jei glaudžiau bendradarbiautų.

Lewis mano, kad kitos darbininkų unijos prisidėtų prie sudarytos sąjungos.

GRAŽINO PLIENO DARBININKAMS ČEKĮ

Angliakasių unijos prezidentas gražino plieno darbininkams 500.000 dolerių čekį.

Lewis dėkoja plieno darbininkams už suteiktą paramą, bet pastebi kad “sąlygos neleido šio čekio iškeisti į pinigus”. Lewis užrašė ant to paties čekio “ne-

Vėliausios Žinios

—Winston Churchill vakar pareikalavo, kad darbiečiai nacionalizuotų plieno ir geležies pramonės. Darbiečių kabinetas svarstė klausimą ir pasipriešino. Attlee pareiškė, kad darbiečiai vykdys priimtus įstatymus ir pareikalavo pareikšti pastiprinimą. Atrodo, kad konservatoriai dabar nenorėtų nuversti darbiečių valdžios. Jie yra nusilpę ir nepasirodę naujiems rinkimams.

—Michael Shipkov vakar pareiškė komunistų teismui, kad valstybės departamentas paskelbtas dokumentas apie tariamus jo kankinimus yra klastotas. Shipkov norėjęs patekti į JAV, todėl ir rašęs nepatikėtus dalykus.

—Prezidentas Trumanas prašo kongresą skirti komisiją anglių pramonei ištirti. Prezidentas nenori, kad kartotųsi nesupratimai dėl anglių. Jau kelintas metas vyriausybė turi kištis į kasyklų savininkų ir darbininkų nesupratimus. Savininkai reikalauja, kad būtų sudaryta komisija angliakasių unijos veiklai ištirti, jie nenori, kad būtų tyrinėjama kasyklų pramonė.

—Prancūzijos prezidentas Vincent Auriol su žmona vakar atvyko į Londoną. Stotyje juos pasitiko Anglijos karalius ir karalienė. Prancūzų prezidentas tris dienas praleis Londone.

—Šiaurės Dakotos ir Montana valstybėse siaučia sniego audra. Vietomis išlaužyti telegrafai ir telefono laidai, keliai užpustyti. Yra visa eilė miestų ir miestelių, paliktų visai be elektros jėgos.

—Oklahomos ir Nebraskos valstybėse pakilo didžiausi dulkių debesys, kurie gali pakenkti gretimoms sritims. Gyventojai bijo, kad nepasikartotų prieš kelis metus įvykusi nelaimė.

—Washingtono John L. Lewis tariai su minkštųjų anglių savininkais. Manoma, kad netrukus bus pasirašyta sutartis ir visi darbininkai leisis į kasyklas.

—Vyriausybė leido geležinkelio bendrovėms nuo šios nakties leisti sustabdytus keleivinius ir prekiinius traukinius.

Seretse Khama skundžiasi britais

LONDONAS, kovo 7 dieną. — Afrikoje gyvenančios Bamangwato giminės vadas skundžiasi britų vyriausybe. Jis norėjęs grįžti į Bechuana žemę ir valdyti juodukus, bet britai draudžia jam grįžti.

Britai sutinka penkerių metų laikotarpį mokėti jam po 3,000 dolerių ir metus, kad tik jis sutiktų su žmona gyventi Anglijoje.

Britai mano, kad gyventojai sukils, jei Khama dabar sugrįš.

—Jugoslavijos pakraščiu sargai nušovė italų žvejų laivo kapitoną. Jugoslavai įsakė kap. Dino Bullo plaukti į Parenzo uostą, bet šis atsisakė. Tada į kapitoną buvo paleista kulka, jis vietoje užmuštas.

—Prancūzų karo laivai plaukia į JAV uostus karo medžiagos atsiimti. Komunistai rengia pastangas prarasti įstatymą sabotажininkams teisti.

SOVIETŲ ŠNIPUI TEISĖJAS GALI SKIRTI 15 METŲ KALĖJIMO

Manoma, kad dar šią savaitę senatas priims įstatymo projektą išvietintiems įvažiuoti

NEW YORK, N. Y., kovo 7 d. —Prisiekusiųjų teismas šandien pripažino kaltais teisingumo departamento tarnautoją Judith Coplon ir sovietų inžinierių Valentin Gubičev. Sprendimas sako, kad jie du kelis kartus slapta susitiko ir tarėsi šnipinėti Sovietų Sąjungai.

Teismas baigė bylą nagrinėti vakar vakare, o šandien ryte prisiekusieji jau paskelbė sprendimą. Judith Coplon padarė nusikaltimus: tarėsi su sovietų agentu šnipinėti ir bandė įteikti krašto saugumą liečiančias žinias.

Teisėjas Silvester Ryan įsakė 28 metų Judith Coplonaitę ir 33 metų Valentin Gubičevą tuojau nuvesti į kalėjimą. Pirmoji buvo padėjusi 20,000 dolerių užstatą, o sovietų agentas padėjo net 100,000 dolerių, bet teisėjas jais nepasitikėjo. Jie du turės sėdėti kalėjime iki ketvirtadienio, kai teisėjas paskirs bausmę.

Coplonaitė teisėjas galės skirti 25 metus kalėjimo ir 10,000 dol. baudą. Sovietų agentui Gubičev galės skirti 15 metų kalėjimo ir 20,000 dolerių baudą. Be to, Coplonaitė turės atsekti nuo 40 mėnesių iki 10 metų kalėjimo už valstybės dokumentų vogimą.

Arešto metu pas Coplonaitę policija rado visą eilę dokumentų nuorašų, liečiančių krašto apsaugos reikalus. Josios rankinyje buvo raštas, kuriame ji aiškino rusams dėl nenurasytų dokumentų. Ji mačiusi komunistų veiklą liečiančių dokumentų, bet neturėjusi progos atidžiau jo studijuoti. Tas dokumentas buvo išsiuntinčias tik-tai departamentu miršininkų žiniai.

Coplonaitė ir Gubičev pasakojo teismui, kad jie du buvo įsimylėję, bet teisėjai nepatikėjo. Gubičev yra pirmas sovietų pilietis, nuteistas Amerikoje. Nuteistieji pareiškė, kad jie skųsįs prisiekusiųjų sprendimą aukštesniais teismais.

WASHINGTON, D. C., kovo 7 d. — Senato vadai mano, kad trečiadienį senatas galės priimti įstatymo projektą išvietintiems asmenims įvažiuoti. Senate eina ašturis ginčas, bet turima vilties surinkti reikalingą daugumą.

Sen. McCarran buvo linkęs susitarti su 18 republikonų ir keletais demokratais dėl veikiančio įstatymo pakaitų, bet sen. Langer pasipriešino. Scott Lucas mano, kad Langer noris pakenkti įstatymui.

PLASTIRAS IR VENIZELOS BANDYS SUDARYTI KOALICINĘ VYRIAUSYBĘ

Maskvos agentai išmetė 20 titojistų iš prancūzų komunistų partijos

ATĖNAI, Graikija, kovo 7 d. — Vakarietiški daviniai rodo, kad daugiausia balsų gavo gen. Nicholas Plastiras vadovaujama partija.

Tautinių progresyvių sąjunga ir šandien turi daugiausia balsų, nors monarkisto Tsaldaris vadovaujama grupė žymiai sustiprėjo. Atrodo, kad graikų kariai balsavo už Tsaldaris partijos kandidatus.

Vakar antroje vietoje stovėjo Venizelos liberalų partija, o šandien šią vietą užėmė Tsaldaris partija.

DEMOKRATAI NEBENDRADARBAUS SU MONARKISTAIS

Demokratinės graikų partijos nenori bendradarbiauti su Tsaldaris vadovaujama grupe. Partijos vadai sako, kad šis monarkistų vadas nesiskaito su kitų nuomonėmis, jis visuomet bando primesti savo valią.

Gen. Nicholas Plastiras tariai su Sophicles Venizelos dėl koalicinės graikų vyriausybės. Tvirtinama, kad juos paremtų ir Papandreou vadovaujama socialdemokratų partija, kuri susirinko gana daug balsų.

Dar ne visi balsai su skaičiuoti, trūksta duomenų iš 15% balsavimo vietų.

Rusai valo prancūzų kompartiją

PARYŽIUS, kovo 7 d. — Kominformo agentai jau pradėjo valyti Prancūzijos komunistų partiją nuo nukrypėlių. Prieš kelis mėnesius pradėjo naujagimiai — kitoje.

sklisti gandai bet tikrai šandien patirta, kad 20 įtakingų partijos narių jau išmesta. Išmestųjų tarpe yra parlamento atstovas Arthur Ramette.

Pirmas žinias apie kompartijos “čistką” paskelbė šiaurės Prancūzijos socialistų dienraštis “Nord Matin”.

ĮSAKĖ KELTI NEAPYKANTĄ PRIEŠ JAV

Kominformas įsakė prancūzų komunistams kelti neapykantą prieš JAV. Ne visi kompartijos nariai pritarė šiai politikai.

Kai kurie prancūzų komunistai patarė būti atsargiems, vartoti įtikinančius propagandos metodus. Amerikiečiai išlaisvino Prancūziją, JAV padėjo atstatyti prancūzų ūkį, negalima be atodairių maišyti Amerikos su puvais.

Abejojančius Maskvos įsakymais liepta išmesti iš partijos.

Naujagimių dvynų sujungtos galvos

SYDNEY, Australija, kovo 7 d. — Tasmanijoje viena moteris pagimdė dvynukes mergaites, kurių galvos galai yra susijungę.

Gydytojas sako, kad jos atrodė sveikomis. Jis abejoja ar mergaitės gyventų, jei būtų galvos atskirtos. Jos yra sujungtos trijų colių plotyje. Gydytojas mano, kad sujungti yra galvos kiaušiai.

Motina gulė vienoje lovoje, o naujagimiai — kitoje.

2—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—KETVIRTADIEN., KOVO 9, 1950

DETROITE V. ANDRULIUI NESISEKĖ RINKTI DOLERIUS

Detroito Lietuvių Klubas, Progresyvių Partija ir Civilių Teisių Kongresas vasario 26 d. 2 val. po pietų buv. lietuvių sveitinėje suruošė mitingą. "Vilnis" jį išgarsino ir kvietė visą lietuvišką Detroito visuomenę jame gausiai dalyvauti ir pareikšti protestą prieš... V. Andrulio deportaciją. Paskelbė ir tos dienos kalbėtojus: patis "nelaimingasis" V. Andrulis, jo bendro likimo draugas "Glos Ludovy" (Liaudies Balso) redaktorius Henry Podolski ir Civ. Teisių Kongreso adv. Harry Anbender.

Nežinau, kaip ta Detroito lietuviška visuomenė ruošėsi šiam mitingui dalyvauti, bet Detroito progresyvių visuomenė tikrai jam ruošėsi. Kelias dienas prieš mitingą Detroito progresyvių štabas išsiuntinėjo "savių" atvirutes, pranešė, kad mitingas paverčiamas susirinkimu — koncertu, koncertinę dalį išpildys vietiniai progresyvių moterų choras. Įėjimas — 50 centų.

Detroito lietuviškoji visuomenė, į kurią "Vilnis" kreipėsi, tikrai gausingai dalyvavo, tik ne susirinkime — koncerte, o pikietininkų eilėse.

Lygiai 1 val. po pietų pasirodė prie apie salės durų pikietininkai. Jų nešami šūkiai: "Čia Amerikos išdavikų mitingas. Eina tik išdavikai", "Komunizmas — didžiausias demokratijos priešas", "Gelbėkime mūsų Lietuvą", "Maskvos agentai, lauk iš Amerikos", "Andrulis, Mase, Mike ir Co., lauk iš Amerikos". Pikietininkų laikomi pavelskiai: susikabinę glaudžiai Stalinas su Hitleriu ir parašas — 1939 m.; Stalinas stovi ant kaukulių krūvos, kiek toliau matyti kartuvės ir t. t. ...

Prie pikietininkų prisijungė vis daugiau ir daugiau žmonių. Už pusvalandžio pikietininkų eilėse susidarė keli šimtai žmonių. Be buv. tremtinių, matėsi daug žilagalvių senesnių moterų lietuvių amerikiečių; prie jaunos čia Amerikoje gimusios lietuviškos amerikietės kartu ejo metų naštos slėgiamas senelis, lazda pasiremdamas. Jų tarpe matėsi jaunų vyrų, kurių palto atlapuose žibėjo karo veterano ženklas.

Ir tik apie 1:30 val. po pietų pro pikietininkų apsuptą salę pravažiudavo vienas kitas automobilis, pro kurio langus nedrąsiai žvalgydavosi Detroito "progresyviai". Rinkos ir prisirinko į tą jų susirinkimą vos vos šimtinukė. O senieji Detroito lietuvių pasakoją, kad ankščiau į jų parengimus susirinkimą davė keli šimtai.

Į salę ejo seneliai ir senelės, virš 50 - 60 metų amžiaus; nei vieno jaunuolio, nei vienos jaunuolės. Tiesa, buvo keturi jauniesni amžiaus; iš jų du ne baltosios rasės žmonės ir pora nemokėjo lietuviškai, bet mokėjo angliškai ir dar vien sveltima kalba vyrukai...

Visi "progresyviai" seneliai, es, drebėdami, lindo pro pikietininkų eiles prie salės durų, kur jų laukė susirinkimo - koncerto rengimo komisijos atstovai. O fotografai nedavė ramybės kiekvienam įeinančiam: kiekvienas jų norėjo "nufotografuoti" šį Maskvos agentų suklaidintą ir savanoriškai kasantį duobę Amerikos demokratijai, bei garbinantį lietuvių tautos žudiką, žmogų.

Kokia gi nuotaika buvo viduje? Salėje, kur yra keli šimtai tik sėdimųjų vietų, išblyškusiems veidais susėda šimtinukė. Detroito progresyvių "bosų" nė vienas neišdrįso ateiti ir padrasinti savo armiją. Tai tik eiliniai kareiviai su pora grandinių priešakyje. Vienas kitas drąsesnis "progresyvistas", pri-

ėjęs prie salės lango, žvilgtelė į lietuvių - pikietininkų supančias salę eiles.

Susirinkimas pradėdamas žymiai pavėlavus, Be V. Andrulio, kalbėjo dar du ne lietuvių kilmės asmenys, kurių pagrindinė tema buvo deportacija. Visiems, kuriems ateityje būtų toks pavojus, patarta kreiptis į "American Committee for the Protection of the Foreign Born". Žinoma, viskam reikia dolerių...

Svarbiausias kalbėtojas — V. Andrulis. Kalba buvo labai nedrąsi, bet... tikrai įdomi. O įdomi dėl to, kad Andrulis jau gražiai kalbėjo apie buv. tremtinius. Esą jo nuomone DP yra geri žmonės, bet jie nepažįsta komunizmo, jo (komunizmo) gerai nematė. Suklaidinti žmonės. Ir čia pikietuoti ne jie patys atėjo, bet juos atvarė seni Amerikos lietuviai, kurie juos čia atitaurė. O buv. tremtiniai jų juk turėtų klausyti.

Tai gi, jau ne DP kalti, ne jie, V. Andrulio akimis žiūrint, yra fašistai, bet senieji Amerikos lietuviai.

Ne, V. Andruli, buv. DP negirk, neveidmainiau, bendros kalbos su buv. tremtiniais niekada nerasi jau vien dėl to, kad jie kur kas daugiau žino apie rusiškų komunistų žemiškąjį rojų negu pats žinai.

Po kalbų, progresyvių - senelių moterų choras sutraukė kelias dainas. Bylos varimui rinkliava buvo menka. Ir ką gi? Laukta kelių šimtų, o susirinko vos šimtinukė... Jokių rezoliucijos nepriimta. Bet... sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai. Lietuvos himną giedant, dalis susirinkimo dalyvių nesitėkė atsistoti. Niekad nebuvau buvęs "progresyvių" susirinkime, gal jie pirmą kartą "Lietuva Tėvynė mūsų" išgirdo ir nežinojo, ką tai reiškia.

Tik viena žinau: visiems, visiems komunistų sklaidentams žmonėms, pas lietuvių yra vieto, niekad nevelu sugrįžti. O tada — visi kartu užtrauktume "Lietuva Tėvynė mūsų"... Tik V. Andrulio kelias yra vienas — į rojų... Progresyvistų susirinkimui vykstant, lietuvių pikietininkai susirinko į bažnyčios salę ir priėmė rezoliuciją, kurioje pritaria ir prašo JAV vyriausybę V. Andrulį deportuoti į komunistinį rojų. Kartu pasižada padėti demaskuoti visus penktosios kolonos asmenis, kurie rausiasi pro demokratinį laisvės pamatais.

Pikietavimą sekė visų Detroito lakiraščių reporteriai ir foto korespondentai. L. B. Žis.

— Prezidentas Trumanas už poros metų rengiasi pasitraukti iš visuomeninio gyvenimo. Baltųjų Rūmų laikraščio korespondentų vakare jis pareiškė viltį, pabaigus dabartinį terminą, turėti progos rūpintis tiktaisi asmeniškais reikalais.

Los Angeles, Calif.

Atvyko prof. Mykolas Biržiška

Šeštadienį rytą, kovo 4 d., čia atvyko prof. Mykolas Biržiška su žmona. Jie apsigyveno pas savo dukterį ponį Barauskienę, kuri su savo šeima į Los Angeles yra atvykusi jau keletą mėnesių anksčiau.

Prof. Biržiška Los Angeles stotyje buvo sutiktas vietos lietuvių draugijų atstovų bei nemažo būrio pavienių asmenų.

Ponios Batkienės rūpesčiu į stotį atvyko ir vietos didžiųjų laikraščių "Los Angeles Times" "Mirror" ir "Los Angeles Examiner" korespondentai. Vienas pirmųjų prof. Biržiškos atvykimą atžymėjo "Mirror", įdėdamas tos dienos vakarinėje laidoje prof. Biržiškos nuotrauką, padarytą stotyje, su prierasu, kad atvykęs DP yra pasirašęs Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo aktą.

Los Angeles lietuvių namai

Maždaug prieš metus Los Angeles lietuvių draugija "Lietuvių Vyrų ir Moterų Tautiškas Klubas" iškėlė mintį, kad lietuviams Los Angeles reikia turėti nuosavus namus, kuriuose būtų galima sukonsoliduoti visas lietuviškas draugijas, kurie būtų lyg ir centru visam lietuviškam visuomeniniam darbui.

Ši draugija ėmėsi ir konkrečių žygių šios minties realizavimui. Kovo 4 d. namui statyti bendrovės direktorių taryba surengė pobūvį, kurin atsilankė arti šimto lietuvių — įvairių organizacijų atstovų ir pavienių asmenų, tiek iš neseniai atvykusiųjų, tiek iš senųjų Los Angeles gyventojų. Vakarių pirmininkavęs p. Račkus trumpai paaiškino, kas ta kryptimi yra padaryta. Paaiškėjo, kad jau iki šiol pinigais arba pasižadėjimais yra surinkta arti 10,000 dolerių.

Stambiausi akcininkai yra Lietuvių Vyrų ir Moterų Tautiškas Klubas, davęs tam reikalingą 1,000 dolerių, SLA vietos kuopa — 1,000 dolerių, Amerikos Lietuvių Tautinė Sąjunga — 300 dolerių, Tėvynės Myletojų Draugija — 100 dolerių ir visa eilė kitų draugijų. Iš pavienių asmenų — stambiausiais rėmėjais yra: W. B. Arehus su 1,000 dolerių, Lukšys su 1,000 dol., Kumeta — su 1,000 dol. ir visa eilė kitų su mažesniais sumomis (po 500, 300, 250, 100 dolerių ir t. t.). Pažymėtina, kad šis reikalas buvo gyvai parestas ir iš naujakurių, tremtinių, pūsės. Nemažas skaičius tremtinių, dar nespėję tinkamai "sušilti" po Kalifornijos saule, pasirašė pasižadėjimus pirkti akcijų už 25 dolerius (vienos akcijos kaina).

Parengime pasakė kalbas Dr. Dagys, St. Raštikis, Br. Raila, Dr. Bielskis, Lukšys ir kt., kuriuose buvo pareikšta pageidavimai turėti savo centrą, galintį apjungti visas draugijas ir pavienių asmenis, nedarant skirtingų kaimų.

Yvette Madson nuovė savo vyrą, lt. Andrew Madson. Pirmadienį Frankfurte prasidėjo teisėmų, kuriomis ji neteko žmonės. Teisėjas nutraukė bylos nagrinėjimą, kol teisiamoji atsigaivins.

tumo, kokiai srovei kas priklaus. Ta kryptimi kalbėtojai pareiškė vilčių ir daug gražių linkėjimų. Advokatas Petratis, kuris tvarko šio reikalo teisinę dalį, pareiškė, kad reikalinga eina gera kryptimi ir kad neužilgo bendrovė bus įsteigta ir tada galės pradėti konkrečius žygius namų statybos reikalu.

Šiame parengime dalyvavo tą pačią dieną į Los Angeles atvykęs prof. Biržiška, kuris parengimo dalyvių buvo nuširdžiai pasveikintas. V. Bakūnas.

Prancūzių piena laiška kainuoja daugiau negu 10,000 varlių. Merimee.

Rockford, Ill.

LIETUVIAI GRAŽIAI PRASIGYVENA

Senosios kartos lietuviai čia gražiai įsikuria, įsigyja nuosavus namus, kiti ir daugiau. Ne nuostabu, kad šykštuolis, užsibarikadavęs nuo viešojo lietuvių gyvenimo, įsigyja nuosavybę ar kitokį turtą, bet svarbu prisiminti tuos žmones, kurie dalyvauja viešajame visuomenės gyvenime, skaito lietuviškus laikraščius, žurnalus, prisideda aukomis, remia žutbūtinę kovą už mūsų tautos egzistenciją ir gražiai įsikuria.

Štai mūsų iš seniausių gyventojų Rockforde ponai Aleksynai atremontavo savo mūrinį namą pagal naujausią šiuo modernių dienų skonį, pagal šiuo architektų Vytauto nurodymus. Džiugu, kad į senatvę mūsų veiklus nepailstas kovotojas su neteisėbe ir raudonaisiais lietuvių budeliais, pasiekė šioj srity, ko jo širdis troško.

Ponai šimčiai atremontavo savo tavernos priesakį, apšviėdami elektros šviesa visą namą. Povo ir sūnaus Vytauto vardais.

Ponai Daugirdai, seni "Naujiųjų" skaitytojai, irgi įsigijo naują gyvenamą namą, modernų ir puošnį apylinkėje, Aisku, kad lietuviai moka švariai užlaikyti ir nedaro sarmatos svetimačių tarpe. Žvalgas

OLD STAGG

*Straight Kentucky Bourbon
in all its Glory!

* Naturaliai puikesnis gėrimas
Naturaliai sendintas 4 metus medyje
Naturaliai lengvesnis savybe
Naturaliai švelnesnis skoniu

Ir kaštuoja tik
\$126 1/2 pt. \$248 pint \$394 4/ qt

Neparduodama kol nėra
Keturių (4) Metų Sena!

66 PROOF. KENTUCKY STRAIGHT BOURBON WHISKEY. THE STAGG DISTILLING CO., FRANKFORT, KENTUCKY.

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

Namų Paskolos Už Žemą Nušimtį

TAUPLYK SAUGIAI... mes per 41 metus visiems išmokėjome ant pareikalavimo

Turtas virš 25 milijonų dolerių. Atsargos fondas virš 2 1/4 milijonų. U. S. Government Securities ir cash virš 12 milijonų.

CHICAGOS STIPRIAUSIA TAUPYMO ĮSTAIGA
Narys Federal Savings and Loan Ins. Corp.

JUSTIN MACKIEWICH, PRESIDENT IR MGR.
4192 Archer Avenue Chicago 32, Illinois.
TELEFONAS: VIRGINIA 7-1141.

OFISO VALANDOS: Kasdien nuo 9 iki 4.
Trečiadieniais nuo 9 iki 12 diena, Ketvirtadieniais nuo 9 iki 8 vakare.

Teisingas ir Atsakomingas PAJAMŲ TAKSŲ PATARNAVIMAS

suteikiamas per

OBARTUCH AND CO.

PER PRAEITUS 20 METŲ.

2123 W. Cermak Rd. Chicago, Illinois
Telefonas: VIRGINIA 7-6475.

Pirkite Tiesiai iš Fabrik!

CUSTOM PADIRBTUS!

• Visokių Rūšių • Visokių Mierių •
• Jei norit daugeliu metų Tobulo Miegimo Patogumo, mes kviečiame Tamstas išbandyti mūsų Custom padirbtus Matracus už ready-made kainą. Mūsų 18 metų patyrimas kalba už save. Taipgi atliekame iš naujo apmušimą pagal užsakymus ir Taisom Raktandus.

WATERS BEDDING CO.

351 E. 79th Street. RAdcliffe 3-7444

INCOME TAKSUS PILDO

J. P. VARKALA

VALSTIJOS REGISTRUOTAS
AUDITORIUS

2401 West 63rd St.
Phone WALBROOK 5-7711

GERIAUSIA PIRKTI NAMAMS BALDUS

— IS —

PROGRESS

LIETUVIŲ BENDROVĖS
KRAUTUVIŲ

PEČIAI, SALDYTUVAI, TELE-
VIZIJOS APARATAI, SKALBIA-
MOS MASINOS, BALDAI, MAT-
RACAI, KLIMAI, LOVOS IR
VAIKŲ BALDAI.

Didžiausias Pasirinkimas
MAŽIAUSIOS KAINOS
Lengviausi Išmokėjimai

Baldai Padaromi
Pagal Užsakymą

PROGRESS FURNITURE CO.

4183 ARCHER AVE.
Tel. LAfayette 3-3171
3224 SO. HALSTED ST.
Tel. Victory 2-4226
CHICAGO, ILL.

Leidžiame lietuviškas radio pro-
gramas antradieniais 7:30 valanda
vakare iš stoties WGES.

AUKSINĖS ŠAKNELĖS

Aukšinės šaknelės (Golden Seal) yra didelės vertės vaistas nuo kataro, baltyjų, sėklos nubėgimo, gimdos nugalimo, akių uždegimo, nuo rožės, nuo drugio, nuo kepenų gedimo, nuo skilvio ir kitų vidurinių skaudulių, nuo sugedusios burnos. Aukšinės šaknelės veikia tiktaisi nesveiką kūno dalį, kuri serga. Kitaip sakant, jos gydo visokias ligas. Ir tai ne mūsų pasakytas, bet taip sakoma visokiose daktariškose knygose. Puodukais sutrintų Aukšinių šaknelių, gert po čerkutę kelis kartus per dieną, arba plauti sergančias kūno dalis. Svaras Aukšinių šaknelių kainuoja \$15.00. Perkant mažiau, uncija kainuoja \$1.00.

ALEXANDER'S CO.

414 West Broadway
South Boston 27, Mass.

BAIKITE SAVO KANČIAS

arthritis, reumatizmo skausmus, raumenų įtampą, kosėjimą su šiomis slaptomis formulėmis, kurios ejo iš kartos į kartą. Sudėti gryni žoliai, daugelis jų yra retos ir brangios.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 2 — (\$1.25) — sėkmingai vartojama nuo reumatizmo, arthritės bei lumbago daugelio dekingų žmonių.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 18... (\$1.25). Suraminanti ir skausmus mažinanti. Didelis palengvinimas kenčiantiems pilvo ulcerius.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 96 — (\$1.25). Vartojama ir rekomenduojama daugelio dėl nustačius palengvinimo Gall Bladder nesmagumo ir kepenų netvarkos.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 9 — (\$1.25). Daugelis vartotojų randa šią arbatą labai puikiai esant kaip visokeriopam tikslui Biterius ir apetito pakastintoja.

Z-G ZOLIŲ ARBATA No. 17 — (\$1.00) — GARSIOJI Skilvio Arbatą teikia greitius rezultatus skilvio ligose. Puikiai luosuoja vidurius, juos sunormuoja.

STANIS Analgesic SALVE — (\$1.00) — duoda STEBETINUS rezultatus, kai vartojama nuo neuritės, sciatic, reumatizmo ir arthritės, krūtinių, nugaros skaudėjimo ir užsikimimo. Reikia trinti raumenis nuo drebulio, slogų ir šaltų kojų. Staiga susigeria į odą ir ilgiai laikosi šilima. Švelnina ir akstina kraujo apytaką, tokiu būdu išblaško tūne susirinkusius nuodus.

Atleikite arba atsiskieite "money order". Gaunama geresniose ap-
ptikose arba Wieboldt krautuose.

Z. G. STANIS CO.

2822 ARCHER AVENUE
CHICAGO 8, ILL.

WHEN SLEEP WON'T COME AND YOU FEEL GLUM

Try This Delicious
Chewing-Gum Laxative

• Kai jus vartois ir bliskiois visą naktį —
jaučiat galvos skaudėjimą ir bendrą nesu-
gumą — Jūs reikia vartoti FEEN-A-MINT —
ir tuo tikslu.

Kramtykite FEEN-A-MINT — skania kram-
tomą gumą liuosotųjų. FEEN-A-MINT'S
speciali gydomoji "pasaulio" pilva. Tai yra, ji
neveikia žmogaus pilvą, ji veikia tik toliau,
pasiekusi žmogaus virškinimo punktą... kur
jis nori, jos veiklos. Greitai Jūs vėl jau-
sėtės puikiai!

O mokslininkai sako, kad kramtymas pa-
daro FEEN-A-MINT'S puikiai gydo dar
veikles — "parosioja" la talp, kad ji plan-
kia į jūsų skrandį, sukuria kvepalų FEEN-A-
MINT bet kurioj vaistinėje — 25c, 50c ar
tik... 10c.

FEEN-A-MINT

FAMOUS CHEWING-GUM LAXATIVE

DR. VAITUSH, OPT. LIETUVIS

Mano 30 metų praktikavimas
jūsų garantavimas

Palengvina akių įtempimą, kuris
esti priežastimi galvos skaudėjimo,
svaigimo arba aptemimo, nervuo-
tumo, skaudama akių karšči, atitai-
so trumparegystę ir toliaregystę.
Pirirengia teisingai akinus. Visuo-
se atsitikimose egzaminavimas da-
romas su elektra, parodančia ma-
žiausias klaidas. Speciali atida at-
kreipiamą į mokyklos vaikus.

Vaziuojų į namus.

Valandos: nuo 10 ryto iki 7:30 v. v.
Seredomis iki 6 valandos vakaro,
o Nedėlioj pagal sutartį.
Daugely atsitikimų akys atitaiso-
mos be akinų. Kainos pigiau kaip
pirmiau.

4712 So. Ashland Ave.
Phone YArds 7-1373

DR. E. MARKUNAS

Lietuvis Optometristas
6859 SO. WESTERN AVE.
Valandos: nuo 7 iki 9 vak. kasdien
Trečiadienį popiet pagal susitarimą
Ofiso telefonas WALbrook 5-6859
Rez. telefonas: WEntworth 6-4568

Dr. R. P. Lutkus

LIETUVIS REGISTRUOTAS
OPTOMETRISTAS

Akių Egzaminavimas
Akinų Pritaikymas
Akių Lėšų Pataisymas
7054 SO. WESTERN AVENUE
Telefonas WALbrook 5-4353

Valandos: 7 iki 9 vakaro kasdien
išskiriant ketvirtadienį, šešt. 11-3.

Dr. Kazimieras MICHEL

OPTOMETRISTAS

Tikrina akis, pritaiko akinius, iš-
tairu kreivas akis be operacijos,
turi modernius instrumentus akių
bandymui.

Kreipkitės į Dr. Michel dėl akių
trūkumų; 35 metų praktika paleng-
vina akių tyrimą, kuris atliekamas
su didžiausiu rūpestingumu.

Jei jūsų akys asaroja ar niežti,
negalite siūlo įverti į adatą, akys
bijo aštrios šviesos, neįžiūrėte skai-
tyti, užleikite pasitarti Dr. Michel
— nieko nekainuos.

Antras aukštas.
4654 SO. ASHLAND AVENUE
Telefonas YArds 7-6616.

Nuo 9:30 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Geras patarnavimas.

DR. A. MICHEL

OPTOMETRISTAS

Silpnos ir pažėstytos akys turi būti
tuoj pat pataisytos

Akių silpnumas yra gamtos pasarga.
Vartojimas kreivių ir nepritaikintų
akinių, nėra sveika jūsų nervams
arba akims. Šis patarnavimas veltui.
Jūs turite būti tuoj pat prižiūrimi.

Dr. A. Michel visiškai išsugaminuos
jūsų akis, paaiškins ir patars jums
apie jūsų matymo problemas.

Kreivas akis pataisoma.

Akiniai rūpestingai pritaikomi.
3201 WEST 63rd STREET
Pietvakary kamp. 63rd ir Kedzie.
antras aukštas
Telefonas: WALbrook 5-6118.
Ofisas atdaras kasdien 9:30 val. ryto.

DR. A. A. RUDOKAS

OPTOMETRISTAS
4701 So. Damen Ave.
CHICAGO 9, ILL.

Ofiso valandos: kasdien nuo 6 — 9
vakarais, išskiriant trečiadienį.
Šeštadieniais nuo 10 ryto iki 6 vak.
Saukiete: YArds 7-7381.

CHRONISKI NEGALAVIMAI

Reumatizmas - Podagra
Skilvio ir Žarnų Suirimas
Sinus ir Bronchų Padėtis
VEIKIA NATURALUS
GYDYMO METODAI
DAUGŲ KARTŲ KAI VISI
KITI METODAI
NEPASIŠKĖ.

Rentgeno (X) spinduliai
— Fizioterapija
Storosis Žarnos Irrigacija
Elektrinis Gydymas
**DR. WYLIE D.
McCLEERY**
D. C. N. D.
2044 W. 35th ST.
Tel. LAfayette 3-2313
KASDIEN: 12:30 — 8:00
Sėkmadieniais, trečiadieniais,
uždaryta.
Šeštadieniais 10:30 — 4:30

Subscription Rates:
\$7.00 per year in Canada
\$7.00 per year outside of Chicago
\$9.00 per year in Chicago
4 cents per copy

Užsakymo, kaina:
Chicagoje — paštu: \$9.00
Pusei metų: 4.50
Trims mėnesiams: 2.25
Vienam mėnesiui: .90
Chicagoje per išnešiojant:
Viena kopija: 4c.
Savaitei: .25
Mėnesiui: .90

Jungtinėse Valstybėse, ne Chicagoje:
Metams: \$7.00
Pusei metų: 3.50
Trims mėnesiams: 2.00

Užsieniuose:
Metams: \$10.00
Pusei metų: 5.50
Trims mėnesiams: 3.00
Naujienos eina kasdien išskiriant sekmdienius. Leidžia Naujienų Bendrovė, 1739 So. Halsted Street, Chicago 8, Ill. Tel. Canal 6-8500. Pinigus reikia siųsti pašto Money Orderiu kartu su užsakymu.

Coploniūtė ir Gubičev Nuteisti

Šešių vyrų ir šešių moterų "jury" federaliniame teisme New Yorke paskelbė savo sprendimą: Judith Coplon ir Valentin Gubičev nusikalto trimis kaltinamojo akto punktais. Miss Coplon buvo teisingumo departamento tarnautoja Washingtono, Valentin Gubičev yra Sovietų Sąjungos pilietis ir dirbo Jungtinių Tautų įstaigoje New Yorke.

Bausmę jiems paskirs rytoj teisėjas Sylvester Ryan, kurio teisme jų byla buvo svarstoma.

Šita byla tai dar vienas įrodymas, kokie "taikingi" yra Rusijos valdovų siekimai. Amerika davė jiems daugiau kaip už 11 milijonų dolerių pagalbos karo metu ir po karo; o jie čia siuntė šnipus vogti valdžios paslaptis ir demoralizuoti jos tarnautojus, kad jie virstų savo krašto išdavikais!

Draugai Komunistai

JAV atstovų buto Neamerikinės Veiklos Komitetui prieš kiek laiko davė parądymų apie komunistų veikimą vienas žymus jų darbuotojas Pittsburghe, Matthew Cvetik. Per devynis metus jisai buvo stambus šulas komunistų partijos organizacijose, — ir tuo pačiu laiku dirbo federalinės valdžios agentūrai FBI.

Komunistų partijos vadams kuone išsoko akys ant kaktų, kai jie išgirdo, kad Cvetik, tas patikimas jų draugas, veikė partijoje ne su tikslu padėti draugui Stalinui paruošti dirvą "pasaulio revoliucijai", o su tikslu painformuoti Amerikos valdžią apie komunistiškas žiurkes, graužiančias šios šalies pamatus.

Draugas Cvetik reguliariai pranešdavo FBI apie kiekvieną slapta komunistų susirinkimą Pittsburghe, paduodamas dalyvių vardus, tikruosius ir slaptuosius, ir jų nutarimus. Iš tų informacijų jisai kai ką papasakojo ir kongreso Neamerikinės Veiklos komitetui, kai šis pakvietė jį liudyti. Tarp kitko jisai pasakė, kad savo slapta sveikas komunistai Pittsburghe turi dažniausia vieno turtingo brangakmenių pardavinėtojo — George Dietze — namuose. Jisai esąs partijos narys, nors viešai to neparodo.

Netrukus atsiliepė ir pats George Dietze. "Taip", sako jisai. "Aš esu partijos narys — jau 10 metų. Bet aš kartu dirbu ir valdžios agentūrai FBI — per tuos visus 10 metų!"

Draugas Cvetik, kuris iškėlė aikštėn draugo Dietze komunistišką veiklą, visai nežinojo, kad pastarasis turi tokią pat valdingą tarnybą, kaip ir jisai. Draugas Dietze nuvyko į Washingtoną papasakoti daugiau apie savo draugus komunistus. Jisai sako, kad pas jį komunistai turėjo 550 slaptų susirinkimų ir kiekvieną jų įrekdavo sienoje įmūrytas mikrofonių. Tuos dokumentus jisai veža parodyti kongreso komitetui.

Taigi matote, kaip komunistams "sekasi" veikti po grindyse.

Vienas karikatūristas patarė Amerikos "proletaria-

APŽVALGA

KOMUNISTIŠKA INKVIZICIJA

Kaip komunistų valdžios išgauna iš sumtų savo prieštų "prisipažinimus" tokiuose nusikaltimuose, kokių jie niekad nebuvo atlikę arba net ir negalėjo atlikti?

Šitoks klausimas kvaršino galvas milijonams žmonių pasaulyje, kai 1936-38 m. Maskvoje įvyko keletas didelių politinių bylų, kuriose senieji bolševizmo vadai stengėsi pralenkti kits kitą, "prisipažindami" visuose prokuroro Višinskio kaltinimuose, kad jie buvę svetimų valstybių šnipai, darę samokslus prieš valdžią ir norėję sunaikinti "proletariato tėvynę". Kaltinamieji sakėsi darą tas išpažintis savo noru, jų niekas nevertė ir nekankinęs. Jie patys save kaltino ir prašytė prašė, kad valdžia juos nubausytų, kaip "niekšus" ir "išdavikus". Kaip tai išaiškinti?

Šiandien jau niekas tokiems "prisipažinimais" nebesistebi, nes jau seniai yra žinoma, kad bolševikų žvalgyba savo aukas kankina žiauriausiu būdu, kaip senovės Inkvizicija, arba dar žiauriau. Bolševikų žvalgyba suimtuosius kalinius gsdina, muša, marina badu, degina jų kūnų, laužo sąnarius, neleidžia jiems išsistomis dienomis ir naktimis miegoti, laiko pusnogių šaltėje, uždaro laumaine purviname urve, pasukui pastato prieš stiprią elektros šviesą, spindinčią tiesiog į akis; grąsina kaliniui jo žmonos ir vaikų sušaudymu...

Retas kuris žmogus gali šitokias kancijas atlaikyti. Jisai kalinys nepasiduoda ir atsiskoko pasirašyti žvalgybos pakiusimą jam "prisipažinimą", tad jį nukankina iki mirties. Tada jam, žinoma, "teismo" nebereikia. Jisai dingsta.

Maskvos sistema satelitų šalyse

Panaši inkvizicijos sistema yra įvesta ir Rusijos satelitų šalyse. Čia irgi vartojama tokios pat gsdinimo ir kankinimo priemonės "prisipažinimams" išgauti iš įtarių arba tikrų valdžios prieštų. Valstybės departamentas šiomis dienomis paskelbė dokumentą, kuris parodo, kaip tai yra daroma komunistų valdomoje Bulgarijoje.

Tas dokumentas tai po prie-saika padarytas pareiškimas vieno bulgaro, Michailo Šipkovo, kuris tarnavo JAV pasiuntinybėje kaip vertėjas. Bulgarijos policija Šipkovą suėmė ir vertė jį "prisipažinti", kad jisai esąs amerikono ir britų šnipas. Kankinimais policija privertė jį "prisipažinti"

to vaduotojams", pradedant savo slaptus mitingus, konferencijas ir suvažiavimus, atidaryti juos tokiomis žodžiais: "Draugai komunistai ir FBI agentai!..."

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

Apibartė Šiugzdą vieną ūkininką, pagraisino antram, iškoliojo trečiąjį. Vieną kartą pavakare atėjo jis pas mane ir pradėjo pasakoti savo planus. Gyres, kad jis įves mišką tvarką, kad privertis žmones vykdyti įsakymus, kad uždraus lauzyti įstatymus, kad eiguolis išmokysis surasti miško vagis, kad už kiekvieną iškiristą medį įvesis mokesčius ir kad be jo žinios ne tik žmogus, bet ir galvijai į mišką neįžengs. Vieną žodžiu, jis buvo užsimojęs visus pamokyti.

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

keturias akis: dvi iš priešakio ir dvi iš užpakalio! Jo akys turi matyti dieną ir naktį! Jis turi žinoti, kas yra miške, kas jau buvo, ir kas rengiasi į mišką važiuoti! Už kiekvieną iškiristą medį ateityj bus atsakomingas eiguolis. Jokio pasiteisinimo aš neklausysiu!

— Aš jus pamokysiu! — šaukdavo. — Be mano žinios miškan kojos neįkelsite! Miškas yra caro, ne jūsų! Jei sutiksite kurį mišką su kirviu — protokolą statysiu! Jūs išmoksitė įsakymus gerbti!

— Aš jus pamokysiu! Eiguolis turi turėti

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA DR. P. JONIKAS

PRŪSŲ ŽEMĖS SRITYS

Viena lietuvių knygų leidykla tremtyje pasivadino *Sudavia*. Matyt, kas nors pastebėjo, jog tai sulotyninta forma, todėl ant šios leidyklos knygų imta dėti vardas *Sudava*, o vėliau jau taisyklinga lietuviška lytis su ilgu pirmuoju *ū*: *Sūdava*.

Šia proga priminsime, kad ir daugelio kitų prūsų žemės sričių, provincijų vardus dažnas vartoja susvetimintus, iškreiptus, paimitus iš svetimųjų šaltinių, kronikų. Turėtume vartoti tiek tų sričių, tiek juose gyvenusių artimų mūsų giminačių prūsų kilčių vardus lietuviškos formos, kaip juos yra nustatę didysis mūsų kalbininkas K. Būga ir priėmęs garsusis latvių kalbininkas J. Endzelynas. Štai šie vardai: 1. *Pamedė* (lotyniška forma *Pomesania*), jos gyventojai lietuviškai vadinti *pamedėnai*, arba *pamediečiai*; 2. *Pagudė* (*Pogesania*), gyventojai *pagudėnai*; 3. *Varmė*, *varmėnai*, *varmiečiai*; 4. *Notanga* (*Natangia*), *notangėnai*; 5. *Nadruva* (*Nadrowia*), *nadruviai*; 6. *Semba* (*Sambia*), *sembai*; 7. *Skalva* (*Scalovia*), *skalviai*; 8. *Galinda* (*Galindia*), *galindai*; 9. *Barta* (*Bartha*), *bartai*. Pridėtinai ir 10. *Sasna* (lenkiškai *Sasinska* arba *Saska* žemina, plg. liet. *Sasnava*), gyventojai *sasnėnai*. Pačios *Sūdavos* (sulotynintai *Sudovia*) gyventojus vadinkime *sūdaviais* (arba *sūdaus*).

Man liepė atsisototi veidu į sieną tokiu atstumu, kad aš galėjau paliesti sieną dviem savo ištiestų rankų pirštais. Paskui liepė atitraukti kokių dvyliką colių toliau ir, laikant savo užkūnius ant grindų, pasilenkti, kad vieną kiekvienos rankos pirštą atsiremčiau į sieną. Ir, man šitaip stovint, kvotimas tęsėsi — man nedavė nė surinkti savo minčių.

Šitokia poza neatrodo per daug skaudi, ir aš pradžioje nebuvau ypatingai jautus. O tačiau, drauge su proto įtėmimu, su nuolatiniu raginimu kalbėti, su visišku bejėgumu ir troškimu, kad visa tai greičiau pasibaigtų ir mane paliktų ramybėje — tai yra labai efektingas būdas atsparumui palaužti. Atsimenu, kad mano kojų ir pečių raumėnys ėmė trukti ir drebtį, kad du mano pirštai, kuriais buvau atsiremęs į sieną, ėmė sulinkti nuo spaudimo, kad pasidariau visas raudonas ir mane visą gėlė; atsimenu, kad mane išpylė prakaitas ir ėmiau alpti, nors ir nedariau nieko, kad nusikamuočiau.

Kai aš mėgindavau, vietoje pirmojo piršto, atsiremti į sieną nykščiu, mane tuojau pašaukdavo prie tvarkos ir taip pat, jeigu aš bandydavau sustiprinti vieną pirštą kitu. Jie nepaisė, kad aš kenčiu, ir nebuvo jokios vilties, kad jie manęs pasigailės. Kai drebjimas padidėdavo iki to laipsnio, kad aš pargriūdavau, man liepdavo atsistoti ir kalbėti. Gavęs kelias minutes pasilsėti ir atgauti kvapą, nusibraukti prakaitą nuo veido, aš vėl būdavau statomas prie sienos, kai tik išlardavau, kad aš nekaltas.

Šitaip praėjo kiek laiko ir aš nebeišlaikiau. Pasakiau jiems, kad aš noriu ir geidžiu pasakyti jiems visa, ką tik jie nori...

Šipkov prisipažino esąs "šnipas" ir manė, kad tuo viskas pasibaigs. Jį nuves atgal į jo kambarį ir jisai tenai sėdės, laukdamas savo bausmės. Bet jisai labai apsiriko. Tardymas pasidarė dar smarkesnis. Šipkovą dabar kvotė be pertraukų ir vertė "prisipažinti", kaip jisai "šnipinėjo", ir melagingai įvelti britus ir amerikonus. Policininkai sugalvojo ilgą pasaką su visokiomis smulkmenomis, ir jisai turėjo viską patvirtinti, kad tai tiesa. Po to jam liepė savo "išpažintį" išdėstyti popierėje.

Puodas ir katilas — abu la-

bu tokiu. Lietuvių patarlė

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

— Georgia kukluksai norėjo

Wiggins šautuvu nuvijo at-

pagrobtį juoduką Jessie Lee

Goodman, bet ūkininkas Other

žiauvusius piktadarius.

tinu *Sirvydu*. Jis vadintinas *Sirvydu*. Nors jo pavardė lenkiškai buvo rašoma su Sz., vis dėlto tokia rašyba nereikiška, kad buvo tariama Sz- taurių tikrinių vardų, kur lenkų rašyboje sz atstoja šių dienų lietuvių š, yra ir daugiau. Antra, *Sirvydo* pavardė žmonių ir šiandien randame tiek rytinėse Lietuvos (iš kur kilęs mūsų K. Sirvydas), tiek ir likusios Lietuvos dalyse. Iš tos pavardės yra ten ir vietovardžių, pvz. *Sirvydžių* kaimas Užpalių vls., Utenos aps.; *Sirvydų* dyvas Kelmės vls. Trečia, XVI m. dokumentai rytinėje Lietuvoje mini *Sirvydo* pavardę žmonių. Vaclo Biržiška spėja, kad *Sirvydas* bus gimęs Griezionyse ar Latavėnuose (Dabuziuose), kur 1567 m. gyveno Jan *Sirvidovič*, bene Konstantino tėvas. Pagaliau ketvirta, *Sirvydas* yra sudurtinė (dykameninė) pavardė, kurios pirmąja dalimi eina *Sir-* (bet ne *Sir-*), kaip tai matyti iš tokių asmenvardžių (dabartinių pavardžių), kaip *Sir-gedas*, *Sir-kantas* arba trumpinių *Sir-utis* ir t.t.

Netaisyklingai rašoma ir *Montvido* pavardė. Bendrinėje kalboje turėtų būti *Montvydas*, kaip nevenur ir tariama bei rašoma.

Ši pavardė yra vienas senovinių, vadinamųjų taurių asmenvardžių. Ji sudėta iš dviejų kamienų *Mont-* ir *-vydas*.

Antrasis kamienas *-vyd-* (plg. *išvyti*, *išvydo*) kartojasi tokiose senovinėse pavardėse, kaip *Mažvydas*, *Buivydas*, *Kantvydas*, *Sirvydas*, *Grazvydas* ir kt.

Pirmasis šios pavardės sandas (komponentas) bendrinėje kalboje turi būti rašomas *Mont-*, o ne *Mont-*. Pastaroji lytis yra tarminė (kai kurių žemaičių arba rytų aukštaičių šnekty) arba ir suslypinta (plg. lenkišką rašymą *Montwid*). Kur tarmiškai vietoj ranka sakoma *ronka*, ten tariama ir *Montwyd(a)s*.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sandu (antrojo vietoj), kaip *Skir-mantās*, *Dait-mantās*, *Dir-mantās* (kurios tarmiškai ir vėl, žinoma, gali būti tariamos *Skir-montās* ir t.t.). Sutrumpėjęs pirmasis sandas (be -t) išlikęs pavardėse *Mangirdas* (seniau ir *Mantigirdas*), *Mantautas* ir kt.

Antrasis pavardės sandas (*-vydas*) su trumpuoju i tegalėtų būti tik tarminė lytis: mat, rytų aukštaičiai be kirčio ilguosius balsius, taigi ir y, sutrumpina. Kadangi *Montvydas* yra kirčiuojamas pirmajame skiemenyje, tai ryčiaičiai antrajame skiemenyje ir tegridi i trumpą.

Kad iš tikrųjų pirmasis tos pavardės sandas yra *Mont-*, matyti iš tokių pavardžių, kur ši lytis eina 'jau, antruoju sand

IŠ CHICAGOS

ANGLIAKASIŲ STREIKO NUOSTOLIAI

Chicago Assn. of Commerce and Industry pirmininkas pareiškė, kad dėl angliakasių streiko Čikagos pramonė turės 30 - 50 milijonų dolerių nuostolių. Mat, dėl to streiko buvo sumažinta gamyba.

Dabar vėl grįžtama į normalią gamybą. International Harvester Co., kurios įmonės tęsė 3 dienas per savaitę, perėina į 5 dienų darbą.

PIRKAS DAUGIAU AUTOBUSŲ

Chicago and West Towns Rwy., Inc., leista pirkti 25 naujus keleivių autobusus, po \$ 17.691 kiekvieną.

Taip pat leista parduoti 50 senų keleivinių autobusų ne mažiau kaip po \$125.

ISAISKINTI NUŽUDYMAI

Iš 18 nužudymų, įvykusių š. m. vasario mėnesį Čikagoje, 17 buvo išaiškinta per areštus. Tačiau 1949 m. iš 24 nužudymų 9 nebuvo išaiškinti.

Iš 29 užmušimų sausio mėnesį išaiškinti 26.

APSIMOKĖJO MOKESČIUS PRIEŠ MIRTĮ

Mokesčių biuras gavo pajamų mokesčių (income tax) iš dviejų nežinomų mokinėjų, viso \$501.25.

Vienas jų, atsiuntęs iš vieno premiesčio 500 dolerių, rašo, kad jis esąs jau senas, neturintis pinigų mirti. Savo gyvenime nesumokėjęs dalies mokesčių. Manas, kad tie 500 išlyginasi neįmokėjimą. Pasirašo "Piliētis". Antrasis iš Joliet atsiuntė \$1.25.

PASIKORĖ MOKINYS

Vienas 15 metų pietinės miesto dalies aukštesniosios mokyklos mokinys pasikorė garažą. Tai jis padarė praslinkus kelioms valandoms po to, kai jis savo tėvams laimingas pasakojo apie tai, kaip jam gerai sekasi mokykloje mokslas.

NAMAI TURĖS PASITRAUKTI IŠ KELIO

Cook apygardos viešelių valdyba yra įgaliota iširti galimybes perkelti į kitą vietą namus ir pastatus iš tų vietų, kur eis keliai. Pvz. tokie namai yra 719 ir 721 Lavergne ir 4944 iki 4924 Lexington.

SUARESTAVO DEL NEMORALĖS

Policija suareštavo Cermak Rd. ir S. Harlem dviejuose klubuose bei šokių salėse 27 asmenis. Ten būta nemoralinių šokių bei rodytasi nuogų.

TELEVIZIJOS DIDELĖ REIKSMĖ

Televizija turės antro dividentinio amžiaus pusę, nemažą reikšmę Amerikos gyvenimo būdui, kaip pirmoje pusėje turėjo automobilis. Taip patakės NBC vicepirmininkas 200 atstovų, kurie buvo susirinkę į antrąją televizijos konferenciją Palmaj House.

Pirkti tase krautuvėse, kurios garsinasi "NAUJENOS"

NAUJENOS PILDĖ "INCOME TAX" BLANKAS

Naujienų ofisas patarnauja Pajamų Takso išpildyme. "Income Tax" išpildymo reikalu galite kreiptis nuo 9:30 val. ryto iki 6 vakaro; šeštadienį iki 1 valandos po pietų.

1739 South Halsted Street.

JIS TURI KĄ PRISIMINTI

J. M. Jasulevičius su žmona ir jos sūnus R. Racaitis

Juozas M. Jasulevičius, gimęs 1877 m. lapkričio 12 d. Vilkaviškio apskrityje, turi ką prisiminti. Jis, kaip ir daugelis anuomet Lietuvos jaunų vyrų, jau taip sakant po šiu, 1898 metais, vargų ir rūpesčių genamas, išvyko į Ameriką geresnio gyvenimo ieškoti. Čia kurį laiką New Yorko apylinkėse dirbo pas ūkininkus. Tai buvo darbas, toli gražu iki geresnio gyvenimo. Kas tai pasakė, kad šviesesnį gyvenimą galima atsiekti, išsižadėjus saulės šviesos, palindus po žeme. Minersville, Pa. apylinkėse, J. M. Jasulevičius surado anglių kasyklose darbą.

Tai nebuvo linksma: diena iš dienos rytą anksti keli, vėlai vakare pareinai. Ir taip metai iš metų be saulės šviesos, atrodė, ir be ateities.

Saulė atstojo mažutė prie kaktos prisegta lemputė. Sunkus ir pavojingas darbas! Pilka diena pilka gena. Širdis nerimsta, pasitenkinimo neradama. Mintys audžia, svajonės rūščių tikrovę dabina. Pastabus jaunas J. Jasulevičius nerimsta. Iš mažų dienų prates gyvenimą sekti, žmones stebėti, suprato, pamatė, kad savi tautiečiai daug kame atsilikę, nedarė tos pažangos, kaip kiti. O jį patį troškulys kankina daugiau sužinoti, patirti. Seka spauda, skaito knygas. Jam pačiam atrodė, kad ir tos savos spaudos maža. Gal būtų, bet ne tokia, kokios jis norėtų.

J. Jasulevičius, skaitydamas knygas, suėdėdamas su žmonėmis, greitai tvirtai visam gyvenimui apsisprendė, ir rūstus gyvenimas jį užgrūdino eiti pažangos keliu, o pažangos kelias veda į socializmą. Jis jį suprato ir pažino. O kai panašiai apsisprendė, gyvenimas lyg būtų palengvėjęs, prasmingesniu tapęs. Anglių kasyklose prie kaktos žibintų lemputė, rodos, dabar skaisčiau ir toliau švietė. Kai sueina su savais tautiečiais, mėgina jiems padėti apsispręsti. Jaučia, kad spauda čia būtina, o svarbiausia, kaip būtų gera, jei jų tarpe atsirastų kas daugiau nusimano, kas kitiems galėtų tiksliau išaiškinti gyvenimo raidą, jo prasmę ir tikslus. J. Jasulevičius svajones dar labiau padilgina ir mintis pažadina Europoje revoliuciniai įvykiai, o ypač rusų žemė. JAV visų darbininkų tarpe eina stiprus ir gilus judėjimas. Gimsta, auga naujos unijos, čia atvyku-

sieji buriasi į socialistų sąjungas. Jam atrodo, kad savi tautiečiai nėra pakankamai judrūs ir pažangūs.

Tomis savo mintimis ir svajonėmis J. Jasulevičius mėgina pasidalinti su kitais. Vieni jo nesupranta, o kiti, kad ir pritaria, bet darbo šalinasi.

Prasidėjus rusuose reakcijai, daug kas iš Lietuvos naujai atbėga ir atbėga tokių, kurie labiau išsiprusinę ir Lietuvos revoliuciniame gyvenime dalyvavę. J. Jasulevičius nori, kad kas nors iš jų jo darbo apylinkėse galėtų apsigyventi. Tokiu savo sumanymu jis pasidalina su J. Ramanausku, taip pat angliakasiu. J. Jasulevičius paaiškina jam mintį leisti savaitraštį ir redaktorių, kas nors kviešti iš čia atbėgusių iš Lietuvos.

1. Abudu juodu gerai suprantą, kad laikraštis, vien judviečių svajonių remiamas, negalės eiti. Abudu susitaria laikraščio galimus nuostolius ir, jei jau kas liktų, dalintis pusiau. Sumanyta — padaryti. Būsimojo laikraščio redaktorių pasiūlymą A. Antonovą, dabar Dr. A. Montvidą. Visi trys pažangūs siekė, savaitraščių pavadinimą "Pirmyn" vardu. 1908 metų pradžioje Minersville, Pennsylvania, anglių kasyklų rajone pasirodė sumanyto savaitraščio numeris pirmas. Jis pavadinimas populiariskai-moksliskai lietuvišku savaitraščiu "Pirmyn".

Skelbiama, kad jį išleidžia J. M. Jasulevičius ir Co.; iš tikrųjų tuo metu jokios bendrovės nebuvo, o tik judviečių darbas, tai yra J. Jasulevičius ir jau mirusio J. Ramanausko.

Dabar J. M. Jasulevičius jaučias daug ko pasiekęs, svarbiausia, keletas metų iš eilės jo numylėta svajonė jau įsikūnijo — laikraštis eina, yra redaktorių, kuris gali pakalbėti, pranešimus padaryti ir dar parašyti. Yra kas savus tautiečius kels, žadins iš snaudulio ir skatins juos žengti pirmyn.

Naujas darbas, nauji vargai ir nauji rūpesčiai. Niekuomet nedirbtas darbas, net neturėta progos pas ką nors prisizūrėti, kaip tokie darbai atliktami, tai klaidos ne tik kad neišvengiamos, bet ir būtinos, taip kaip neišvengiami atimimų bendradarbių tarpe draugiški nesupratimai.

Laikraštis tai eina, skaitytojų taip pat susilaukta, bet nuostoliai jo savaitė iš savaitės, mėnesis iš mėnesio auga. Ne tokie tie dviejų angliakasių dideli uždobiai, kad kas mėnesis po šimtą dolerių galėtų kloti.

Ir čia buvęs redaktorių atsisako dirbęs. "Pirmyn" Nr. 12, tų pačių metų birželio 27 d. jau redaguoja J. Baniulis. Dėl persitvarkymo laikraštis išėjo suvėluotai. Suprantama — gyvi nuostoliai. To laikraščio vieno išėjo 23 numeriai ir jis tu-

rėjo sustoti, nes jo įsiskolinimas prašoko jau tūkstantį dolerių. Ta graži svajonė J. Jasulevičiui kaštavo 900 dolerių ir kiek mažiau jo draugui. Nors naujas redaktorių dėjo visas galimas pastangas laikraštį gerinti, jo išlaidas mažinti, bet tai nepadėjo. Redaktorių iš pradžių gavo penkis dolerius per mėnesį, o paskui ir tų išsižada, tenkinasi būti pavalgydintu, bet su 800 skaitytojų neišsiversi. Tas veik gero sąsiuvinio didumo, 12 puslapių savaitraštis negalėjo daugiau skaitytojų surasti. Nors politiniai buvo aiškūs, bet kaip laikraštis neturėjo savo veido. Tai nebuvo žurnalas ir juo labiau savaitraštis, tai buvo vieno redaktoriaus mėginimas leisti socialistinės minties periodinį leidinį: kaip norit, taip jį vadinkit, bet tik ne savaitraščiu. Savaitraštis "Pirmyn" neturėjo vietos savų korespondentų, todėl jis ėjo be žinių iš lietuvių gyvenimo. Buvo dedamos žinios iš bendro pasaulio gyvenimo, bet jos buvo bendro turinio. Laikraštis net neturėjo savo apžvalginių straipsnių, kuriais būtų išaiškinti dienos ar savaitės politiniai įvykiai, ar kas kita. Buvo dedami vertimai iš latvių, rusų kalbų, mažai ką bendro su einančių gyvenimu turintieji. J. Baniulis-Menkutis rašė eiles, tai tokių kas numery buvo įdėta, o taip pat trumpųjų apysakėlių. Tai buvo gerokai nuobodus leidinys.

2. Laikraštis užsidarė, bet J. Jasulevičius nenurimo. Jis negalėjo susiprasti su ta mintimi, kad laikraštis negalėtų eiti. Jis ir vėl ieško sau talkininkų. Ir penkių metų būvy jis suranda sau bendraminčius. Jie visi susimeta ir įkuria kažką panašaus į kooperatyvą, ar pasitikiškimo bendrovę. A. Arbačiauskas, T. Arbačiauskas, V. Čiudinis, J. Jasulevičius, J. Šupas ir J. Ramanauskas susitaria vėl pradėti leisti savaitraštį ir visus galimus nuostolius ar likučius dalintis lygiomis. 1913 m. balandžio 7 d. ir vėl atgavina, šiuokart jau Baltimore, "Pirmyn". Savaitraščio administratorium išrenkamas J. Jasulevičius, o redaktorių kviečiamas P. Grigaitis, dabartinis dienraščio "Naujienų" redaktorių.

Dabar "Pirmyn" pasidaro tikru savaitraščiu, dienraščio formatu, su visais dienraščio ypatumais, nors vieną kartą per savaitę einąs. Čia jau pasireiškia įgudusio laikraštininko ranka ir skonis. Kartu — minties aiškumas ir linijos tvirtumas. "Pirmyn" jau turi savo įdomius įžanginius, kitų laikraščių ir gyvenimo apžvalgų, vietos gyvenimo kroniką ir vietose korespondentus.

P. Grigaitis vienas tą laikraštį tvarkė, daugiausia jam rašė, o J. Jasulevičius rūpinosi laikraščio administracija. Jau taip atrodė, kad dabar laikraštis galės eiti, bet skaitytojai taip sparčiai neaugo, kaip norėta, kiekvienam laikraščio numeriui leidėjai turėjo pridėti iki 25 dolerių. O čia štai metams praslinkus, Čikagos pažangieji lietuviai sugalvoja leisti laikraštį. Jie siūlosi "Pirmyn" su visu jo geru nupirktu. J. Jasulevičius, kaip daugiau patyrimo jau turėjęs, linksta tam sumanymui, bet kiti atsisako. Mat, atsiranda ambicijos. P. Grigaitis 1914 metų pradžioje iš redaktorių pasitraukia, nes jis kviečiamas "Naujienų" redaguoti. "Pirmyn" toliau redaguoja J. B. Smelstorių. Jau nebe ta rūpestinga laikraštininko ranka, ne tas įgudimas; o čia dar stipri "Naujienų" konkurencija ir 1914 m. rugpjūčio 3 d. pasirodo laikraščio "Pirmyn" paskutinis 31 numeris.

Skolų laikraštis palieka daugiau, kaip tūkstantį dolerių. Skolų išlyginimu pavedama pasirūpinti J. Jasulevičiui; jis

CLASSIFIED

ADVT.

HELP WANTED—FEMALE
Reikia Darbininkių
REIKALINGA STENOGRAFĖ
Turėti patyrimą.
GORDY FREIGHT LINES
1621 So. Canal St.

HELP WANTED—MALE-FEMALE
Reikia Darbininkių ir Darbininkių
REIKALINGA senyva pora arba pavienis žmogus dirbti ūkyje, A. S., 3127 SO. EMERALD AVE.

BUSINESS CHANCES
Biznio Progos

VENETIAN BLINDS DIRBTUVE
ir pardavimas urmu ir smulkiai. Gera vieta, ilgas lysas, žema randa. Turi parduoti. Savininkas ligoninė. Englewood 4-0070.

VAIKŲ—KŪDIKIŲ APRANGA
balnai. Veikli apylinkė. Pigi randa. Nauji rakandai. Parduos ar nuomos. Livingstone 8-2440, dienomis.

TAVERNA PARDAVIMUI
Gerai išvystytas biznis. Viskas yra puikiausioje tvarkoje. Savininkas pasiaukodamas parduoda.

EVERGLADE 4-8909.

GROSENER ir delikatesų krautuvė greitai pardavimui, savininkas ligoninėje. Duokite pasiūlymą. Puikiai ant South Halsted Street. Pelningas biznis. Mainys į nuosavybę. Canal 6-9699.

RENTAL LIBRARY AND BOOK SHOP. Be your own boss; work for yourself not others; ideal business opportunity for man and wife or ambitious man alone; \$6,500 buys going business; delivery route, mail order trade, direct sales; over \$4,000 inventory in books and fixtures; State and Madison location; experience unnecessary for capable owner to make \$200 per week; outside interests prevent woman owner from fully developing potential; car required.
Call Franklin 2-3818 or Belmont 5-4575.

jais veik visas iš savo pinigines moka.

3. J. Jasulevičius, leisdamas "Pirmyn" savaitraštį, susipažino su spaudos ir bendrai spausdintuvių darbu. Ir štai po dvylikos metų jis iš po žemės išlenda į jos paviršių ir jau daugiausia reikalauja turi su spauda, su spausdintuvėmis. Jį, kaip toji sričių patyrusį, 1927 m. balandžio 27 d. pasikviečia pas save "Naujienų" dienraštis ir savo spausdintuvės vidaus darbą. Čia dirba veik dešimt metų, tai yra iki 1936 metų.

Dabar J. Jasulevičius jau dėl savo sveikatos nuolatino darbo neturi. J. Jasulevičius yra nuosakus, nepalaužiamas, kietai užsigrūdinęs socialdemokratas. Jis supranta, kad socialdemokratai nėra dogmatikai, nėra konservatoriai, jie žengia kartu su visu gyvenimu. Jie eina pirmyn gyvenimui gaires nustatinėdami. Jis yra įsitikinęs, kad socialdemokratai mūsų tautiečių stipriausieji yra pirmyn pastūmėji. Socialdemokratų įtakoj mūsų tautiečiai pradėjo mokyti, šviesti, prusinti ir ne tik spaudą skaityti, bet jai rašyti, ją remti, tuo pačiu jie tautiškai stipriai susipratę, Lietuvos valstybės reikalų niekuomet neišsivadėję remti.

J. Jasulevičius savo būdu yra kuklus, tylus, mažai kalbą, o jei ką sako tai sako gerai apgalvojęs ir nuosakiai savo mintis reikšdamas. Jis vienas iš tų, kurie tyliai, kitų nepastebimai, mūsų visuomenės dirvonuose varė gilią kultūrinę vagą, tą dirvą puredami, su piktžolėmis tolydžiai kovdami. Tuos kuklius mūsų visuomenės daubininkus, kaip štai J. Jasulevičius, reikia mokyti surasti, o suradus — ju nuveiktus darbus įvertinti.

J. V.

NAUJENŲ VAKARAS

"ZMONĖS ANT VULKANO KRAŠTO"

Sokoly Salėje
2337 So. Kedzie Ave.
KOVO 19 D.

TO RENT—WANTED

Ieško Renduoti
REIKALINGI KAMBARIAI

Viduramžiai porai desperatiškai reikalingas 2½ ar 3 kambarių apartamentas. A-1, patalaidymas. Finansiniai atsakomybė. Dirba 33 metus vienoje vietoje Kooperuos. Avenue 3-6764.

PADEKITE MUMS. Desperatiškai reikalingas 5 ar 6 kambarių butas, tuojau. Rašyti Box 3221, 1739 So. Halsted St.

ATSAKOMINGA vedusi pora ir vaikas skubiai ieško 3 kambarių, be rakandų, buto (apartamento), geroje apylinkėje vakarų miesto dalyje. Pageidaujama vidutinė nuoma.

REPUBLIC 7-0985.

JAUNA, atsakominga ved. pora su kūdikiu skubiai ieško 4-5 kambarių buto be rakandų, geroje vietoje pietų vakarų miesto dalyje. Pageidaujama vidutinė nuoma. Cedarcrest 3-0274.

ATSAKOMINGA lietuvių šeima su 7 metų vaiku, skubiai ieško 3-4 kambarių buto (apartamento) be rakandų pietų vakarų miesto dalyje. Nuoma kad būtų ne daugiau \$50.

MUSEUM 4-4865.

PORA su 2 mažais vaikais, tik ką buvo teismo priversta išsikraustyti, ieško 4 ar 5 nefurnišuotų kambarių flatą Brighton ar Marquette Parke. Yards 7-5168.

3 SUAGUSIEJI desperatiškai ieško flato. Bus atlygtina už jūsų varga. Saukit Canal 6-6070, trečiadi.

REIKIA APARTAMENTO
Atsakominga pora, kūdikis, ieško 2 miegamų kambarių apartamento ar stupos — geriau stuba, šiaurvakaruose. Renda ne daugiau \$60. Merrimac 7-6804.

FURNISHED ROOMS—TO RENT
Gyvenimui Kambariai

ISNUOMOJAMAS kambarys dėl dviejų jaunų vyrų. Lietuvių apgyvendinti Cicerio apylinkė. Su valgiu \$20 ir savaitė, be valgio \$8. Saukite: Olympic 5949.

RENDON 2 furnišuoti kambariai beismonte su virtuve ir visais patogumais. Kambarys rendon pirmam aukšte su visais patogumais ir vienas kambarys virškuose. Prospect 6-8613.

FURNISHUOTAS kambarys, virtuvės privilegijos. 3127 So. Emerald Ave., pirmas aukštas.

LIETUVIŲ šeima turi 1-2 kambarius. Pageidaujama maža šeima arba vienas asmuo. 3308 W. 39th St.

REAL ESTATE—FOR SALE
Namai Žemė—Pardavimui

SUSTOK IR PAGALVOK
Perkant arba parduodant namą. Mano teisingas patarimas padės jums sutaupyti nemažai pinigų. Taisydamas pats savo sunkiai užpraktintą dolerį, nei viena nenukraudžia. Bet tas, kuris galėjo sutaupyti pragai pasitaikius, bet ne tauptė, tas pats save nukraudžia.

Turiu pardavimui visokių namų, mažų ir didelių, gerų pirkimui visur, kurie norite parduoti namą, turiu laukiančių pirkėjų. Teisingas patarimas. Charles Urnich (Urnik), Real Estate ir Notaras 2500 W. 63rd St., 2 aukštas. Tel. Prospect 6-6025.

MIAMI, FLORIDA
Pardavimui ir rendavimui namai Miami, Fla. ir Miami Beach, Fla. Atvažiuoju į Miami kreipkitės pas: Tamas V. Chern (Chernauckas) 29 N. E. 45th St., Miami, Fla. Telef.: 89-6427.

5 KAMBARIŲ mūrinis bungalovs arti 59th ir Karlov. Garažas. Karštų vandeniu šildomas. Art bažnyčių, mokyklų. Kaina \$11,750. HUDSON 3-4332.

3 Po šešis, 2 maudynės, deluxe namas, kaurai 3-me aukšte, naujas elektrinis pečius. Gerai apšviesti 2 flatus, 80-tos ir Drexel apylinkėje. Savininkas RADcliffe 3-1801.

FARMS FOR SALE
Ukiai Pardavimui

FARMA — WISCONSINE
280 akrų nuvalytos ūkio žemės, i žiemui vakarus nuo Wisconsin Dells. 60 akrų miško (popierio fabrikui vartojamas), plus 20 akrų ganykla. Likusieji akrai—dirbama žemė. Pasaukite savininką Joseph Budzisz, Everglade 4-8909.

PIENININKYSTĖS farma, Jackson County, 322 akrai. Labai gera javams žemė. 179 akrai dirbamos, likusi ganykla su upeliu. Labai prieinamai. Parduodama iš priežasčių silpnos sveikatos. FRED YOUNG, Rt. 1, Black River Falls, Wis.

VIŠTŲ ŪKIS PARDAVIMUI
Wisconsin, 200 m. nuo Chicago, 35 akrai dirbamos žemės, 3 akrai ažuolinio miško. Didelis namas su rakandais; tvartai, vistininkas, garažas.

110 jaunų geros veislės vištų, 50 bušelių kornų vištoms, 1936 Plymouth automobilis. Visa tai tikiai už \$2,400 cash.

Kreipitis po 6 val. vak. J. Montville, 449 N. Wells St., Chicago, Ill.

AUTOS-TRUCKS FOR SALE

Autai ir Sunkvežimiai Pardavimui
TOBULOS MAŠINOS

Vieno savininko, kaip nauji visiškai. Kiekvienas turi radiją, šildytuvą ir visus įrengimus. Garantuoti. Lengvos išmokėjimo sąlygos.
1949 OLDS, 98 deluxe 4 dr. \$2,150
1949 OLDS, 76 deluxe 4 dr. \$1,895
1949 HUDSON com. 6 cil. cp. \$1,450
1949 PONT, streamliner 4 dr. \$1,575
1949 OLDS, 76 dl. cl. sedan \$1,550
1947 OLDS, 98 custom 4 dr. \$1,295
1947 OLDS, 76 club sedan \$1,195
1946 OLDS, 66—4 dr. sedan \$ 995
1940 OLDS, 6 cyl. 4 dr. sedan \$ 450
1940 PLYM, sp del. 4 dr. \$ 435

General Motors lengvos sąlygos

MAY MOTORS SALES

Olds. dyleris per ketvirtį amžiaus.

7411 So. Halsted Street

A. & C.

MOTOR SALES

816-20 W. 35th Street

GERAS PASIRINKIMAS VARTOTŲ KARŲ VISUOMET

1936's iki 1950's
\$50 IR AUKŠČIAU.

Mes perkam gerus vartotus automobilius.

A. & C. Motor Sales
816-20 W. 35th Street

MISCELLANEOUS

INCOME TAX

Patarnavimas vakarais
Paaukite dėl susitarimo
6649 So. Mozart Street
GROVEHILL 6-6588.

SCHOOLS AND INSTRUCTIONS

Mokyklos ir Pamokos

CEVRYKŲ TAISSYMAI!!!

Išmokit praktiškai taisyti čevrykus tikrai per 12 SAVAIČIŲ. Modernios mašinos. Dienomis ir vakarais kursai. Amžius nuo 18 iki 60 metų.

Rašykite dėl katalogo:
MODERN SHOE REBUILDING SCHOOL,
2935 W. Belmont, Chicago 18, Ill.
806 So. Figueroa, Los Angeles 14, California.

BUILDING CONTRACTORS

Namų Statytojai—Taisytojai
JOSEPH GUSTIS
Karpenteris ir Statytojas
Stato naujus namus ir pertaiso. Taigi insuliuoja.

Lengvas išmokėjimas. Dykai apsaikavimas.
Matykite ar saukite po 6 vakare.
4631 SO. MARSHFIELD AVENUE
Tel. LaFayette 3-6290.

REPAIRS—IN GENERAL

Ivairūs Pataisymai

DIDELĖ SUTAUPA DIDELE NUOLAIDA

ant radijų, televizijų, šaldytuvų, skalbiamų mašinų, rakandų. Matykite mūsų pirmą pirkimo. Mes taigi turime kelis vartotus šaldytuvus, skalbyklų ir vacuum valytuvų kainą nuo \$15. Ateikite i mūsų įstaiga ir pamatykite patys.

Mes paimsim jūsų seną prekę iškeitimui.

A. C. NOVAK & SONS
3428 WEST 63rd STREET
Tel. REpublic 7-2650
CHICAGO 29, ILL.

BUILDING MATERIAL

Statybai Medžiaga.

LENTOS

ir Namams Statymui Medžiaga

NAMŲ SAVININKAI, TIK